

2007

LAW - II (Optional)
विधि - II (वैकल्पिक)

100045

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi only.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following (10 Marks each) :

खालीलपैकी **कोणत्याही चार ची** उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 10 गुण) :

- (a) When police may arrest without warrant ? Explain.
वॉरंट शिवाय पोलीस केव्हा अटक करू शकतात ? स्पष्ट करा.
- (b) Explain the evolution of law of tort in India in Post Independent era. How far this law is different from British law ?
टॉर्टच्या कायद्यांचा, स्वातंत्र्योत्तर काळात झालेला विकास विशद करा. इंग्लंडमधील कायद्यांपेक्षा भारतीय टॉर्ट कायदा कसा वेगळा आहे ?
- (c) What considerations and objects are lawful, and what not ? Please explain.
प्रतिफल व उद्देश - कोणकोणती कायदेशीर असतात व नसतात ? स्पष्ट करा.
- (d) Define the word 'data' and 'electronic record' under Information Technology Act 2000.
'डाटा' आणि 'इलेक्ट्रॉनिक रेकॉर्ड' यांच्या आय टी अॅक्ट 2000 च्या आधारे व्याख्या करा.
- (e) Explain the provisions of order for maintenance of wives, children and parents under section 125 of the Cr. P.C.
सी आर पीसीच्या 125 च्या कलमाप्रमाणे पत्नी, मुले व पालक यांना उपलब्ध असलेली पोटगी, व त्याबद्दलचे प्रावधान स्पष्ट करा.

SECTION - A

विभाग - A

2. (a) Explain application and importance of Mens-rea under Indian Penal Code. 15
'मेन्सरिया' चे महत्त्व व त्याचा अवलंब - भारतीय पीनल कोड मध्ये कसा आहे - स्पष्ट करा.
- (b) Explain the offence of bribery under 171-A B of the Indian Penal Code. 15
भारतीय पीनल कोड च्या 171-अ ब च्या आधारे लाचलुचपतीच्या गुन्ह्याचे वर्णन करा.
- (c) Explain the provisions of Prevention of Corruption Act with regards to procedure and power of a special Judge appointed under this Act. 10
लाचलुचपतीच्या कायद्याच्या आधारे स्पेशल जज्ज चे अधिकार व प्रक्रीया स्पष्ट करा.

3. (a) Explain the elements of the offence of 'riot' and examine the principle constructive criminal liability implicit Under Section 149 of I P C. 15
 'रॉयट' ह्या गुन्हाची मुलतत्त्वे स्पष्ट करा आणि 149 कलमाच्या अधीन असलेल्या कंस्ट्रक्टिव जबाबदारीच्या तत्त्वाची मिमांसा करा.
- (b) Explain the provisions of Indian Penal Code (IPC) with regards to public nuisance with the help of case law. 15
 सार्वजनिक न्हुसन्स च्या बाबतीत भारतीय पीनल कोडची प्रावधाने - न्यायनिवाड्यासह स्पष्ट करा.
- (c) Explain the object and reasons of Bombay Police Act 1951 and also examine its Constitutional Validity in the light of Act 21 and 14 of Indian Constitution. 10
 मुंबई पोलीस कायदा 1951 चा उद्देश व कारणांचे विवरण द्या आणि त्याच्या घटनात्मक वैधतेची कलम 21 व 14 च्या आधारे मिमांसा करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. (a) Distinguish tort from Breach of Contract and examine the definition of tort as made by Prof Winfield. 15
 कराराचा भंग व टॉर्ट यातील फरक स्पष्ट करा व विनफील्ड ची टॉर्टची व्याख्या - याचे परीक्षण करा.
- (b) What are the essentials of Defamation to constitute a tort ? Explain. 15
 टॉर्टच्या अंतर्गत 'बदनामी' चे कोणते घटक आहे ते स्पष्ट करा.
- (c) Explain the Rule of Strict and absolute liability as enforced in M.C Mehta V. Union of India (AIR 1987 SC 965) Case by the Supreme Court. 10
 एम.सी. मेहता विरुद्ध केन्द्र सरकार (AIR 1987 SC 965) च्या आधारे स्ट्रिक्ट लायाबिलीटी व अॅब्सोलुट लायाबिलीटीचा नियम - कसा अंमलात आला हे स्पष्ट करा.

- | | | Marks
गुण |
|----|---|--------------|
| 5. | (a) Explain critically the vicarious liability of government under Article 300 of the Indian Constitution for the tort committed by its servants and how far the Indian law is different from the English Law.

कलम 300 (भारतीय संविधान) च्या अंतर्गत सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या वर्तनाबद्दल सरकार स्वतः वायकैरीयसली जबाबदार असते, याचे मिमांसात्मक परिक्षण करा आणि भारतीय कायदा इंग्रजी कायद्यापासुन कसा वेगळा आहे हे सांगा. | 15 |
| | (b) Discuss in brief the essential element of negligence under law of tort.

टॉर्टच्या अंतर्गत 'निष्काळजीपणा' चे वेगवेगळे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा. | 15 |
| | (c) Whether the rule of Ryland V. Fletcher can be extended to personal Injuries? Justify your answer with the help of cases.

रॅलॅन्ड विरुद्ध फ्लेचर मधला नियम व्यक्तीगत दुखापतीसाठी लावता येईल काय? न्य यनिवाड्यांच्या आधारे समर्थन करा. | 10 |

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6.	(a) Define consideration. What are its requirement under Indian Contract Act? Explain.

प्रतिफलाची व्याख्या करा. भारतीय कराराच्या कायद्याप्रमाणे त्याच्या घटकांची चर्चा करा. | 10 |
| | (b) Define unpaid seller. What are his rights? Explain.

मूल्य न मिळालेला विक्रेता - याची व्याख्या करा. त्याचे अधिकार काय आहेत हे स्पष्ट करा. | 10 |
| | (c) Explain the effect of non-registration of Partnership firm under Indian Partnership Act.

भागीदारीचे पंजीकरण न केल्यास काय परिणाम होतात - भारतीय भागीदारी कायद्याच्या आधारे उत्तर लिहा. | 10 |
| | (d) Define 'facts in issue' and 'relevant' under Evidence Act.

'फॅक्ट्स इन इश्यु' व 'रेलेवन्ट' यांची पुराव्याच्या कायद्याच्या आधारे व्याख्या करा. | 10 |

P.T.O.

7. (a) Explain the position and status of 'Minor' under Indian Contract Act. 10
'अज्ञान वक्ती' चे भारतीय कराराच्या कायद्याअन्वये स्थान व स्थिती काय आहे स्पष्ट करा.
- (b) What are the remedies for breach of warranties under sales of Good Act. 10
वस्तु विक्रय कायद्याच्या अंतर्गत वारंटीचे उल्लंघन केल्यास काय उपाययोजना आहेत त्याबद्दल स्पष्टीकरण द्या.
- (c) Discuss the provision of Dissolution of a firm under Partnership Act 1932. 10
'भागीदार फर्म' संपवण्याबद्दलच्या प्रावधानांची (भागीदारी अधिनियम 1932) चर्चा करा.
- (d) Explain the provisions of Evidence Act with regards to facts necessary to explain and introduce the relevant fact. 10
ज्या फॅक्ट आवश्यक आहेत की स्पष्ट केल्या पाहिजेत व रिलेवन्ट फॅक्टचा परिचय करून द्यायला हवा - त्याबद्दल ज्या पुराव्याच्या कायद्याच्या प्रावधानांचे स्पष्टीकरण द्या.

SECTION - D

विभाग - D

8. (a) Explain the provisions of Consumer Protection Act with regards to the jurisdiction of District Forum. 10
ग्राहक जिल्हा मंच चे कार्यक्षेत्र ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या आधारे स्पष्ट करा.
- (b) Examine the object and reasons of Indecent Representation of women (Prohibition) Act. How far this Act has been successful in protecting the interest of woman from indecent representation. 10
स्त्रियांच्या अशिललतेच्या प्रदर्शनास मनाई करणारा कायदा - त्याचा उद्देश व कारणांची मिमांसा करून, तो कायदा स्त्रियांचे हित जपण्याच्या उद्देशा म्हणजे अशिलल प्रदर्शन करण्यास रोक लावण्यापासून कितपत यशस्वी झाला आहे हे स्पष्ट करा.
- (c) Explain the provisions of law relating to divorce by mutual consent under Hindu Marriage Act 1955. 10
'संमतीने घटस्फोट' बद्दलच्या हिन्दू विवाह कायदा 1955 च्या कलमांची चर्चा करा.
- (d) What are the basic principles under which Indian Patent is based ? Explain. 10
भारतीय पेटंट कायदा ज्या तत्वावर आधारीत आहे त्याचे वर्णन करा.

AXT

6

	Marks
	गुण
9. (a) Explain the power of Central Govt. to take measures to protect and improve environment under the Environment Protection Act of 1986.	10
पर्यावरण संरक्षण कायदा-1986 च्या अन्वये पर्यावरणाच्या संरक्षण व समृद्धीसाठी केन्द्र सरकारचे अधिकार काय आहेत ते स्पष्ट करा.	
(b) Explain the definition of 'Industry' under Industrial Dispute Ac. . Refer relevant cases.	10
'उद्योग' च्या व्याख्येचे - औद्योगिक कलह कायदा व न्यायनिवाड्यांच्या आधारे स्पष्टीकरण करा.	
(c) Explain the jurisdiction of special court under Prevention of Terrorist Act 2002.	10
दहशतवाद प्रतिबंधक कायदा 2002 अंतर्गत स्पेशल कोर्टाचे अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा.	
(d) Explain the provision of Representation of People Act 1950 with regards to total number of seats in Legislative Assemblies and Assembly Constituencies.	10
लोकप्रतिनिधी कायदा 1950 च्या विधानसभा व मतदारसंघाच्या जागांच्या संदर्भात प्रावधानांची चर्चा करा.	

- o O o -